

haves i Behold — navnlig fra de senere Aar — af den Slags Skrifter. Da de danske Skrifter vilde blive sendte direkte til Universitetsbibliotheket i Wien (ikke gennem Boghandelen) og portofrit for Modtageren, forventedes der, at Skrifterne fra Wien vilde blive sendte Universitetsbibliotheket paa samme Maade.

IX. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkommet Legat for kvindelige Studerende ved Universitetet.

Tagea Røvsings Legat for kvindelige Studenter. Fundatsen, der under 14de April 1890 er forsynet med kongelig Stadfæstelse, lyder saaledes:

Til Minde om og ifølge Ønske af min den 6te Juni 1882 afdøde Hustru Tagea Brandt, født Røvsing, Datter af Professor K. Røvsing og Hustru Marie Røvsing, født Schack, oprettes herved et Legat paa 20000 — er tyve Tusinde — Kroner under Navn af

»Tagea Røvsings Legat for kvindelige Studenter.«

Som nærmere Regler for Legatet bestemmes Følgende:

§ 1. Legatkapitalen indbetales til Universitetskvæsturen og forvaltes af denne efter de samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Tilsyn med Legatet føres af Konsistorium overensstemmende med Universitetslovgivningens almindelige Regler.

§ 2. Renterne af Legatkapitalen udbetales aarlig med Halvdelen i Juni og Halvdelen i December Termin i fire lige store Portioner til trængende og værdige kvindelige Studenter, der, efterat have bestaaet den filosofiske Prøve — for de medicinske Studerendes Vedkommende tillige den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen — agte at underkaste sig Embedsexamen her i Landet. Den, der opnaaer en Legatportion, beholder samme i 3 Aar, dog ikke udover den første Rentetermin, der indtræder, efterat Embedsexamen er opnaaet eller Legatnyderinden maatte have opgivet at underkaste sig Embedsexamen.

§ 3. Portioner, der ikke uddeles af Mangel paa kvalificerede Ansøgerinder eller af andre Grunde, tillægges Fremvæktpapitalen i »Marie Røvsing, f. Schaacks Legat til studerende Kvinders Uddannelse«, hvilket ogsaa forvaltes af Universitetskvæsturen.

§ 4. Legatportionerne opslaaes ledige enten medio Maj eller medio November paa Universitetet og kirurgisk Akademi, og Bestemmelsen om dem tages saa betids, at Meddelelsen herom kan være i Universitetskvæsturen senest henholdsvis den 10de Juni og den 10de December, saaledes at de eventuelt ledige Portioner strax kunne blive overførte til Fremvæktpapitalen i ovennævnte Legat, for at forrentes sammen med den.

§ 5. Ansøgningerne om Legatportionerne indsendes inden den 1ste Juni eller 1ste December til praktiserende Læge Asmund Røvsing i Fredensborg og efter hans Død til hans Hustru Julie Røvsing, f. Dithmer. Disse udnævne dog Stipendiaterne med fuld Frihed, saavel med Hensyn til Valget af Personerne som Tiden, i hvilken de kunne nyde Stipendiet, ligesom de

ogsaa ere berettigede til at tildele en Person flere Portioner eller, istedetfor at uddele Stipendierne, at beslutte, at de skulle oplægges paa den i § 3 nævnte Maade. Ansøgningerne med Bilag sendes derefter til Konsistorium med Underretning om, hvem Legatportionerne ere tildelte og for hvormange Terminer.

Efter Begges Død sker Udnævnelsen af Konsistorium, under Iagttagelse af de i §§ 2, 3 og 4 nævnte Regler, efter Indstilling af den af samme valgte Efor. Skulde der blandt Universitetets faste Lærerkræfter findes Kvinder, skal Eforatet overdrages en af disse.

§ 6. Saafremt der under Universitetet maatte blive oprettet et Kollegium for kvindelige Studenter, kan Udnævnelsen af Stipendiaterne overgaa til dettes Bestyrelse, dog kun med prakt. Læge A. Rovsings eller Hustrus Samtykke, saalænge disse leve, og efter deres Død med Konsistoriums.

§ 7. Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne, efter prakt. Læge A. Rovsings eller Hustrus, og, efter disses Død, efter Konsistoriums eller den eventuelle Bestyrelses Indstilling ske med Regjeringens Stadfæstelse; dog maa Legatet aldrig anvendes til andet Fremme end til Kvinders Uddannelse til Selverhverv.

Odense, den 29de Marts 1890.

M. Vilh. Brandt,
Klædefabrikant.

2. Forandringer i de fundatsmæssige Bestemmelser for enkelte Legater eller nærmere Regler for disse.

a. *Det Bingske Legat.*

Efter Efori Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 24de April 1890, at den Understøttelse af 80 Kr. halvaarlig af det Bingske Legat, der havde været tilstaaet den den 21de Februar s. A. ved Døden afgaaede Professorinde Holst, maatte udbetales for Halvaaret til 11te Juni Termin s. A. til den Afdødes Datter, Frøken M. Holst, med 80 Kr.

b. *Det Bülowske Legat.*

Ved Revisionen af Regnskabet for Bülows Legat til det botaniske Studiums Fremme, blev der i 1888 af Revisionsdepartementet rejst Spørgsmaal om den rette Forstaaelse af samme Legats Stiftelsesbrev af 30te Maj 1812 § 2, jfr. § 3, og kgl. Resolution af 21de September 1838, indeholdende en Lempelse af sammes Forskrift. Spørgsmaalet drejede sig om, hvorvidt altid de tre Fjerdedele af Legatets aarlige Rente skulde anvendes til Honorar for Læreren i botanisk Tegning og Resten, en Fjerdedel, paa den i fornævnte Resolution foreskrevne Maade, eller om Honoraret for Tegnelereren skulde udgjøre et saadant Beløb, som Eforus til enhver Tid kunde enes med ham om, og Resten anvendes paa den i Resolutionen anførte Maade.

Efter Efori Anmodning afgav Konsistorium under 8de Maj 1890 en Erklæring, hvori bemærkedes, at der, naar Stiftelsesbrevets § 2 sammenholdtes med

§ 3, formentlig ikke kunde være Tvivl om, hvorledes Gavebrevets Forskrift var at forstaa. Saalænge den daværende Tegnemester, Hr. Bayer, ledede Undervisningen, skulde han nyde et Honorar af 120 Rd. aarlig. Denne Bestemmelse var et Udtryk for den Velvillie, som Legatets Stifter nærrede for denne Tegnelærer personlig ved Siden af sin Interesse for selve Undervisningen. Det kunde vel nu nok tænkes, at selve Omsorgen for denne havde bevæget Legatstifteren til at fixere et stadigt Honorar for Læreren, som kunde bidrage til at sikre Undervisningens Forsvarlighed. Men saa udstrakt saaes hans Forsynlighed ikke at have været. Bestemmelsen om Honorarets Størrelse var begrænset til det personlige Hensyn til den daværende Tegnelærer; efter hans Afgang var Ævret opgivet; saa var det overladt Eforus at »besørge« en anden duelig Tegnemester, efterat han med ham havde truffet en »billig« Akkord om Betaling derfor. Herefter var det klart, at Eforus eventuelt havde fri Haand til at fastsætte Vederlaget, eftersom han kunde enes med Tegnemesteren derom uden at være bunden til atter at yde ham tre Fjerdedele af Legatets Renteindtægt, ligesom paa den anden Side Honoraret kunde stige højere, naar ingen duelig Tegnemester kunde faaes for den Pris; thi det var aabenbart Legatstifterens Hovedøjemed at sikre Haven en dygtig Tegner, hvilken han saa subsidiært paalagde Eforus at skaffe for en billig Akkord. Spurgte man endvidere om Meningen med den kgl. Resolution af 21de September 1838, viste de forud for samme gaaende Forhandlinger, jfr. Selmers Univ. Aarb. f. 1838 S. 130—31, klart, at den tilsigtede at fastslaa den forandrede Regel om Anvendelsen af Legatpengenes Overskud udover det til Honorar for Tegneundervisningen medgaaende Beløb, som allerede Praxis havde indført. Derimod havde den aldeles ikke til Hensigt at ændre den i Gavebrevet indeholdte Regel om Overskuddets Beløb, og naar den betegnede dette som en Fjerdedel, kunde den ikke antages selvstændig at ville slaa denne Kvota fast, men kun at ville sige, at Overskuddet, der ifølge Forholdene paa Gavebrevets Tid udgjorde en Fjerdedel o. s. v., skulde anvendes paa en lempet Maade. Derimod havde Resolutionen ikke i fjerneste Maade tilsigtet at bestemme Overskuddet til en Fjerdedel, forsaavidt som dette ikke alt fulgte af Gavebrevet, hvilket imidlertid, som paavist, kun hjemlede denne Følge, saalænge som Renten udgjorde 160 Rdr., hvilket den, efter hvad der udtrykkelig fremhævedes i Gavebrevet »for Tiden« gjorde, og Hr. Bayer levede og nød sit Honorar af 120 Kr. aarlig. Denne sidste Forudsætning var endnu tilstede i 1838. Derimod var den anden Forudsætning, at Renten udgjorde 160 Rdl., ikke længere tilstede i 1838, da den var sunken til 157 Rdl. 48 β, og da nu Resolutionen dog selvfølgelig ikke vilde berøve Hr. Bayer noget af hans Honorar, hvilket den maatte have gjort, hvis Ordet en Fjerdedel skulde forstaaes strengt efter Bogstaven, saa maatte det forstaaes som en mindre nøjagtig Udtryksmaade, hvis rette Mening var: Den Del af Legatets Rente, som blev tilovers, efterat Honoraret for Tegneundervisningen var uddet, hvilket Overskud paa Legatets Oprettelsestid ifølge dets Ordlyd udgjorde en Fjerdedel, men som nu og i Fremtiden kunde variere. Paa denne Maade maatte den kongelige Koncipist, som paavist, forudsættes selv at have forstaaet sin Resolution. Paa denne Maade havde Eforerne og Revisionen

selv indtil Maj 1888 forstaaet den, og Konsistorium skjønnede derfor ikke rettere, end at den Tvivl, som der pludselig vakt hos Revisionen, begrundet i den strenge Fastholden af Ordet en Fjerdedel i den kgl. Resolution af 21de September 1838, ikke var velgrundet, idet den sande Mening med det anførte Udtryk, som foran anført, kun kunde være den Del af Legatets aarlige Rente, som blev tilovers efter Fradrag af det Beløb, som Eforus havde anvendt til at besørgen en »duelig Tegnemester« ved »en billig Akkord«. Konsistorium maatte derfor i Henhold til det Anførte bifalde den hidtil i Praxis fulgte Forstaaelse af Gavebrevet af 30te Maj 1812 §§ 2 og 3 og Resolutionen af 21de September 1838 som lovsikkert.

c. Estrups Legat.

For det til Valkendorfs Kollegium hørende Estrupske Legat gjælder den Bestemmelse, at for at opnaa det skal Vedkommende have første Karakter til Examen philologico-philosophicum (den tidligere anden Examen). I Skrivelse af 4de November 1889 forespurgte Eforus, hvorvidt den hidtil i Praxis fulgte Regel, efter denne Examens Ophør at kræve første Karakter ved den nuværende filosofiske Examen var tilstrækkelig, eller om der tillige skulde have første Karakter ved Afgangsexamen. Konsistorium meddelte under 9de s. M., at det ansaae det for rigtigst, at der fremdeles forholdtes efter den hidtil fulgte Praxis.

d. Høms Legat.

Efterat de Høms Legat tilhørende 4½ pCt. rentebærende, af Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne udstedte Obligationer i Marts 1889 vare blevne ombyttede med 4 pCt. rentebærende Obligationer, udstedte af samme Kasse, blev det under 30te Marts s. A. af Konsistorium vedtaget, at de aarlige Renter af Legatet skulde oplægges, indtil Kapitalen havde naaet en saadan Størrelse, at dens aarlige Rentebeløb med Fradrag af Administrationsgebyr vilde udgjøre 200 Kr., jfr. Univ. Aarb. for 1886—87 S. 186. Ved Skrivelse af 9de Maj 1890 meddelte Kvæstor, at Legatets Kapital var voxet til 5246 Kr., saaledes at der fra 11te Juni Termin s. A. inclusive vilde kunne uddeles aarlig som Stipendium 101 Kr. 65 Ø. i hver Juni og December Termin. Konsistorium vedtog derefter under 21de Maj s. A., at Renterne til 11te Juni Termin s. A. ikke vilde være at udbetale, men af Eforus at indbetale til Oplæg og Forrentning for Legatet, saaledes at Legatets Renter paany først uddeltes i 11te December Termin s. A.

e. Det Liliendahlske Legat.

Efter Indstilling fra Eforus for det Liliendahlske Legat bifaldt Konsistorium under 12te Februar 1890, at 500 Kr. af det for dette Legat for Aaret 1889 fremkomne Overskud indbetaltes til Forøgelse af Legatkapitalen paa en særegen Fremvæxtkonto.

f. *Det Rostgaardske Legat.*

Forhøjelse af den Professor Rostgardianus tillagte Huslejeportion m. v.

I Skrivelse af 21de November 1889 indberettede Kvæstor til Konsistorium, at der, ifølge modtagen Meddelelse fra Kvæsturens Bogholder af 24de Januar 1888, i December Termin 1887 atter var blevet opsamlet 1000 Kr. paa den ifølge Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 anlagte Fremvæxtkonto for det Rostgaardske Legat, af hvilket Beløb Halvdelen eller 500 Kr. ifølge den nævnte Skrivelse var bleven tillagt Fremvæxtkapitalen, saaledes at der fra bemeldte Termin anvendtes til Fremvæxt Renten af 4050 Kr. Kvæstor anholdt derhos om, at der maatte blive meddelt Kvæsturen Bestemmelse om, til hvilken af Legatets andre Underafdelinger den anden Halvdel af fornævnte 1000 Kr. vilde være at henlægge, idet han bemærkede, at ved de i 1864, 1873 og 1881 skete Opsamlinger var Halvdelen ifølge Konsistoriums Skrivelser af 16de November 1864, 27de September 1873 og 11te Marts 1881 bleven henlagt til den i Fundatsens § 17 omhandlede Afdeling til 2 Stipendier paa Regensen. Da der paa samme Tid af Professor Rostgardianus til Konsistorium var blevet indgivet et Andragende om en Forhøjelse af den af ham oppebaarne Rostgaardske Huslejeportion, blev der af det i denne Anledning nedsatte Udvalg under 6te December 1889 afgivet en Erklæring, hvori udtaltes, at fornævnte 500 Kr. vel fundatsmæssig kunde anvendes til en Flerhed af Formaal, jfr. Badens Universitets Journal f. 1798 S. 38—39, men at der neppe kunde være Tvivl om, at Professoratet, som Rostgaard havde indstiftet, og som skulde forevige hans Navn, var den Stiftelse, som han fortrinvis havde Interesse for, og som der derfor ogsaa var fortrinlig Grund til at hjælpe paa ved Fremvæxtkapitalen, forsaavidt Professoratet fandtes trængende. Vel var dette nu ikke Tilfældet i Henseende til Lønningen, idet Professor Rostgardianus deri var ligestillet med andre Professorer, men vel i Henseende til Huslejeportion. I Henhold til Udvalgets Indstilling, vedtog Konsistorium under 11te s. M., at Halvdelen af fornævnte 1000 Kr. med 500 Kr. lagdes til den Afdeling af Legatet, hvis Renter efter Legatets Fundats § 14 blev anvendt til Bopæl for Professor Rostgardianus, saaledes at Renten af sidstnævnte 500 Kr. beregnedes til Indtægt for Afdelingen fra 11te December 1887 at regne.

— I ovennævnte af *Professor Rostgardianus, Dr. juris. J. Steenstrup* indsendte Skrivelse af 16de November 1889 forelagde han for Konsistorium forskellige Spørgsmaal med Hensyn til Opfattelsen af den Huslejeportion, som var tillagt den Rostgaardske Professor i nordisk Historie og nordiske Antikviteter. Han bemærkede, at han havde følt sig foranlediget herved dels ved den aabenbart urigtige Maade, hvorpaa dennes Lønningsdel ved flere tidligere Lejligheder var bleven opfattet, dels ved de tvivlsomme Spørgsmaal, som maatte opstaa ved Betragtning af denne Huslejeportions Forhold til Universitetets andre Huslejeportioner, og endelig derved, at der om kort Tid vilde komme til at foreligge Konsistorium en Sag om, hvorledes en ledig Del af de Rostgaardske Legaters Tilvæxtfond burde anvendes.

De forskjellige Spørgsmaal, der omhandlede i Professor Steenstrups Skrivelse, vare:

1. Kan Professor Rostgardianus sammen med den ham særlig tillagte Huslejeportion paa 361 Kr. 24 Ø. nyde andre Huslejeportioner eller besidde en Professorbolig?

2. Hvis dette ikke er muligt, kan Professor Rostgardianus da give Afkald paa sin Huslejeportion og istedetfor optere en af Universitetets Huslejeportioner eller en Professorbolig?

3. Kan Professor Rostgardianus vælges til Regensprovst eller modtage anden Embedsbolig (f. Ex. som Inspektionshavende ved et lignende Studenterkollegium, som Inspektør ved et historisk Museum)?

4. Hvorledes kommer den Rostgaardske Huslejeportion i Betragtning ved Beregning af Pension?

De Bestemmelser i Fr. Rostgaards Testamente af 18de Juni 1736¹⁾, der her væsentligt vilde komme i Betragtning, vare følgende:

»§ 3. Da jeg hos mine danske Landsmænd intet Studium finder mindre dyrket end den nordiske Histories og de nordiske Oldsagers, hvilket dog med største Ret fortjener dels at fremdrages af sit tykke Uvidenheds Mærke, dels at forsvares imod vorø Fjenders og Misunderes daglige og skammelige Bagvaskelse; saa har jeg ikke anseet noget Middel mere passende imod dette Onde, end naar der, med Hans Kongelige Majestæts Samtykke . . . endnu en Professor blev antaget til at lære Historien og de nordiske Antiquiteter, og fik Del i de ham af H. M. K. allernaadigst tilstaaede Privilegier.

§ 4. For da at komme til dette Maal, har jeg ikke kunnet optænke nogen kortere Vej, end at de fornødne Indkomster til saadan en Professors saavel Underholdning som Bopæl blive anviste, hvilke han ved Universitetets kloge Foranstaltning kunde, om ikke strax, saa dog efter nogle Aars Forløb, nyde og siden bestandig oppebære.

§ 6. Derfor . . . skjænker og legerer jeg . . . til at oprette om nogen Tid dette nye Professorat i Historien og de nordiske Antiquiteter en Kapital af 4000 Rdl., som . . . skal udsættes . . . indtil man faaer en Kapital, hvis aarlige Rente kan være tilstrækkelig til den omtalte Professors Underholdning og tjene til anden nyttig Brug.

§ 7. Ligesom ved det berømte oxfordske Universitet af Professorernes Antal een kaldes til Stifterens Erindring *Savilianus*, en anden *Camdenianus* og ved Akademiet i Upsala er en Professor *Schyttianus*, saa ønsker jeg ogsaa, at denne Professor maa kaldes *Rostgardianus*.«

Rostgaard døde 1745, men hans Enke først 1770, og efter Testamentets Bestemmelse kunde de til Universitetet legerede 4000 Rd. først udbetales 1771. Efter Testators Beregning skulde Legatet 47 Aar efter Udbetalingen have opnaaet en Størrelse paa 31046 Rd., og af denne Sum skulde 22000 Rd. anvendes til Grundfond for Professoratet, det øvrige

¹⁾ Testamentet er trykt paa Latin, med dansk Oversættelse, hos Baden, *Kjøbenhavns Universitetsjournal*, 1798 (6te Aargang) S. 29—41; jfr. C. Bruun, *Fr. Rostgaards Liv og Levnet*, S. 459, jfr. S. 495. Se nu *Samling af de for Univ.'s Legater gjældende Bestemmelser*, S. 490 ff.

til andre Universitetsøjemed; men den ved Forordningen af 13de Februar 1767 forandrede Rentefod, ligesom ogsaa i de tidligere Aar Vanskeligheden ved at faae de aarlige Renteafdrag gjorde frugtbringende og senere de med Pengevæsenets Forandring forbundne Omstændigheder, foranledigede, at Legatet 47 Aar efter, at Summen udbetaltes (1833), kun udgjorde 21285 Rd. Sølv. Da Testator imidlertid ved at give Bemyndigelse til udover de 47 Aar at tillægge »tre eller flere Aar, i Fald Nødvendigheden kræver det« (§ 22), syntes at tænke paa et ikke altfor langt Tidsrum, ønskede man, uagtet Kapitalens Komplettering til 31000 Rd. ikke var naaet, hellere strax at sætte en Del af Kapitalen i Virksomhed for Testators Formaal. Saaledes anvendtes da de tre Fjerdedele af Legatkapitalen i dette Øjemed, medens Universitetet fra sin Side tilskød en Fjerdedel.

Professor Velschow blev derefter ansat som Professor extraordinarius i Historien og de nordiske Antikviteter med Navnet Rostgardianus, saaledes at af den ham tillagte Gage paa 800 Rd. Sølv de 562¹/₂ (repræsenterende Renterne af 15000 Rd.) skulde udredes af det Rostgaardske Legat; men de øvrige 237¹/₂ Rd. af Universitetets Kasse¹). Først i Aaret 1858 (jfr. Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse 15de Juli 1858) blev ogsaa Renten af de øvrige 7000 Rd. anvendt til Løn for Professor Rostgardianus. Iøvrigt var det allerede ved Normalreglement af 13de November 1844, Art. 5 og 6, fastslaet, at Professor Rostgardianus skulde i Lønning og Oprykningsret være ligestillet med de øvrige atten Professores ordinarii i det filosofiske Fakultet (deriblandt de tvende andre Professorer i Historien), saaledes altsaa, at Legatet gav et Bidrag til Lønningen.²)

Med Hensyn til Testators nærmere Hensigt med det oprettede Professorat og Universitetets Stilling til dette maatte Følgende erindres. Testator havde aabenbart villet grundlægge et Professorat, som var vel lønnet, ikke blot efter hans egen Tids Maalestok, men ogsaa efter Fremtidens forandrede Forhold. Man maatte i den Henseende have i Erindring, hvorledes paa de Tider Universitetslærerne lønnedes, nemlig ved 1. en fast Løn, Jordegodsindtægt og Præbende (corpus), ved 2. en Bolig eller Huslejeportion, 3. Andele i de Fordele, der som Distributs, Løn som Decanus, Kvæstor, Legatbestyrer og Lignende kom alle Professorer tilgode, samt 4. ved Forelæsningshonorarer. Hvis altsaa en Testator ønskede at berige Universitetet med en ny Professur, behøvede han aabenbart alene at tænke paa de første tvende Poster, idet de tvende sidste maatte være en Følge af, at i det Hele Regjeringen tillod det nye Professorats Oprettelse og konfirmerede Testamentets § 3, om at Professor Rostgardianus »maa faa Del i de af Hans Kongelige Majestæt allernaadigst tilstaaede Privilegier«. Med Hensyn til de to første Poster maatte bemærkes, at en fast Løn paa 1100 Rd. dengang maatte ansees for en høj Løn, og med Hensyn til Huslejen, at Universitetet i største Delen af forrige Aarhundrede besad 12 Professorresidenser og desuden nogle Huslejeportioner, af hvilke de laveste vare

¹) Selmers Akad. Tidender (1833) I. B. S. 391 f.

²) Matzen, Universitetets Retshistorie II. B. S. 8; Universitetets Retsregler II. B. S. 221 og 331.

paa 25 Rd., de højeste paa 100 eller 120, ja endog 150 Rd.¹⁾ Da nu Fr. Rostgaards Testamente beregnede Huslejeportionen til 200 Rd., vilde det sees, at der ogsaa i dette Punkt fandtes en særdeles rundelig Lønning.

Men ogsaa af andre Bestemmelser i Testamentet fremgik det klart, at Testator havde ønsket Professoratet lønnet mindst ligesaa godt som andre Professorater. Han udtalte med Hensyn til et Legatbeløb, hvis Renter skulde tilfalde »hele Collegium Consistoriale« (§ 9), at Professor Rostgardianus ikke maatte være udelukket fra at faae Andel deri; han oprettede en egen Legatdel, hvis Renter alene skulde anvendes til efterhaanden at forøge de forskjellige andre Legatdele eller bøde paakommen Skade (§ 19), og han gav Konsistorium en særlig Fuldmagt til, naar ikke alle Legater kunde komme istand, da at bringe *dem* i Orden, som maatte ansees for »de nødvendigeste og mest at stemme overens med Fundators Hensigt« (§ 21). Det kunde vist paastaaes, at Rostgaard slet ikke vilde have oprettet de andre Legatportioner for Universitetets øvrige Professorer, for dets Bibliothek, for Regensalunner og for Videnskabsdyrkere (§§ 15—18), saafremt han havde ment, at hans kjæreste Foundation, og den, som særlig skulde bære hans Navn, ikke vilde fremstaa som en vellønnet Professor. Thi denne Professor skulde, »efter som jeg ingen Søn efterlader mig, der kan forplante mit Navn til Efterslægten,« og »Gud selv har befaleet at sørge for sit Navns Ihukommelse« (§ 7), bringe hans Navn til Efterverdenen paa en hæderfuld Maade. Endog Henvisningen til de to *Professores Saviliani* og *Professor Camdenianus* i Oxford, der alle var vel lønnede Embedsmænd, og til *Professor Schytianus* i Upsala, som endnu i vore Dage havde været et højt aflagt Embede, mindede os derom.

Imidlertid indtraadte i Tidernes Løb det Forhold, som Testator ikke havde Anledning til at forudse, nemlig at *Universitetslærernes Lønningsmaade helt omordnedes* og at de mangfoldige *Biindtægter* bortfaldt, imod at Professorerne fik en engang for alle fastsat Løn. Medens den lille faste Løn, som de andre Professorer havde nydt, derfor efterhaanden betydeligt forøgedes, maatte Professor Rostgardianus, foruden at miste hine Biindtægter, være henvist til alene at nyde Renterne af de 22000 Rd. som Løn, hvad der paa Grund af den forandrede Rentefod (istedetfor 5 pCt., hvorefter Testamentet overalt regnede, nu mindre end 4 pCt.) og Pengenes faldende Værdi vilde gjøre hans Stilling særdeles uheldig. Allerede fra det første Øjeblik af, da Regjeringen oprettede den Rostgaardske Professur, erkjendte den derfor ogsaa, at den burde give *sit* Tilskud til Lønnen. Desuden havde det hele Grundlag for et saadant Professorat i Tidernes Løb forandret sig saaledes, at medens Fr. Rostgaard havde til Hensigt at forøge Universitetet med *en hel ny Professur*, var 1833 en Professorpost i nordisk Historie og Antikviteter en absolut Nødvendighed, ja, et saadant Professorat havde længe været til. Allerede ved Aarhundredets Begyndelse havde Universitetet tre Professorer i Historie, nemlig Abraham Kall, J. Kjerulf og L. Engelstoft; da Kjerulf døde 1810, blev Werlauff ansat som Professor i Fædrelandets Historie og Oldsager. »Saaledes gik Fr. Rostgaards Ønske i Opfyldelse«

¹⁾ Matzen, Universitetets Rethistorie II. B. S. 31.

— skriver Professor Jens Møller 1817 (Historisk Calendar III. S. 75) — »endnu førend det af ham stiftede Legat var i Stand til at lønne en offentlig Lærer i dette Fag.« Det bliver med andre Ord nu *Legatet, som overtager endel af Statens Forpligtelser*, og derved maatte Staten vel end ydermere siges at have paadraget sig en Æresforpligtelse¹⁾ ligeoverfor Testator til at skulle lønne den Rostgaardske Professor mindst ligesaa gunstig som de andre Professorer. Universitetet havde desuden tildelt Professor Rostgardianus en bestemt Part af den historiske Undervisning, lige med de andre Professorer i Historie, og denne gik i mange Henseender udenfor »nordisk Historie og Antikviteter«; det paahvilede ham saaledes at holde Forelæsninger over Historiens Encyclopædi og Indledningsvidenskab.

Ikke destomindre maatte det vist siges, at der paa et enkelt Punkt var udvist en vis Knebenhed overfor det Rostgaardske Professorat, nemlig ved Opfattelsen af hans Huslejeportion. I Aaret 1833, da Velschow ansattes som Professor Rostgardianus, kunde Bestemmelsen om Huslejeportionen endnu ikke træde i Kraft, men ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 blev det bestemt, i Overensstemmelse med Fundatsens § 14, at anvende Renten af 4000 Rd. til Huslejehjælp. Professor Velschow havde imidlertid allerede da efter Anciennetet opteret en af Universitetets andre Huslejeportioner, og det blev derfor af Ministeriet bestemt, at først naar han afgik fra Embedet, skulde Udbetalingen begynde og Renterne midlertidig oplægges til Forøgelse af Kapitalen²⁾. Motivet til denne Bestemmelse belystes ved en af Kvæstor den 17de Maj s. A. til Konsistorium afgiven Erklæring om, at Professor Rostgardianus formentlig maatte ansees udelukket fra at kunne optere en af Universitetets Huslejeportioner, idet han maatte antages at erholde fuld Erstatning for det Beløb, som den Rostgaardske Huslejeportion var mindre end Universitetets, derved, at han erholdt hin, længe førend han efter sin Anciennetet som Universitetslærer kunde vente i Regelen at ville opnaa en af Universitetets Huslejeportioner³⁾.

Imidlertid indeholdt Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858, § 2, kun en Regel for, naar Huslejelegatet *første Gang* skulde træde i Kraft, Intet om de senere Professores Rostgardiani's Stilling til Huslejeportionen. Efterat *Allen* var bleven ansat som Rostgardiansk Professor, optog Ministeriet derfor Sagen paany og forlangte hans Erklæring over, om han ønskede at oppebære Portionen, selv om han derved udelukkedes fra at optere de almindelige Huslejeportioner; paa hans bejaende Svar blev Portionen ham tillagt, men med udtrykkelig Tilkjendegivelse af, at han var udelukket

¹⁾ Da Velschow 1833 ansattes som Professor, blev der ikke i Udnævnelsen tillagt ham Betegnelsen Rostgardianus. Testators Familie fremsatte imidlertid Fordring herpaa ligeoverfor Regjeringen og udtalte eventuelt at ville prøve en Proces, hvorfor der ved kgl. Resolution af 28de Februar 1835 blev tillagt Professor Velschow Navn af Rostgardianus. jfr. Selmers Akademiske Tidender III. B. S. 121 Chr. Bruun, Fr. Rostgaard, S. 496 f.

²⁾ Universitetets Retsregler I. B. § 46, II. B. S. 331—32.

³⁾ Universitetets Retsregler II. B. S. 330.

fra senere Option¹⁾. Denne sidste Bestemmelse gjentoges ved Professor *Paludan-Müller's* Udnævnelse, uden at der var stillet ham noget Valg²⁾. Da disse tvende Mænd ansattes i en meget sen Alder (respektive 51 og 67 Aar gamle), var det utvivlsomt ogsaa for dem den fordelagtigste Ordning. Da Dr. Steenstrup i 1882 (37¹/₂ Aar gammel) udnævntes til Professor, stilledes ingen saadan Forespørgsel til ham, men i Ministeriets Skrivelse af 24de September, hvorved hans Udnævnelse meddeltes ham, tilføjedes, at Renten af det Rostgaardske Legat vilde blive ham anvist og, at han derved »var udelukket fra senere at optere nogen af Universitetets ordinære Huslejeportioner«³⁾.

De Præmisser, i Kraft af hvilke Kvæstor og Konsistorium i sin Tid forment, at Professor Rostgardianus ikke kunde akkumulere den mindre Huslejeportion med en af de større eller endog aldeles var udelukket fra at optere en af disse, maatte imidlertid siges nu *helt* at være ændrede, efterat Portionernes Antal var steget til 12 og efterat de vare forhøjede til 1200 Kroner. Endelig havde hverken Kvæstors Skrivelse af 17de Maj eller Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 omtalt andet end Forholdet mellem de to Arter Huslejeportioner, ikke om Option af en Bolig, og paa et saadant Tilfælde vilde de af Kvæstor anførte Grunde for at holde Professor Rostgardianus ude umuligt kunne passe.

Efter hvad der var udviklet i det Foregaaende maatte Professor Steenstrup paa egne og Eftermænds Vegne hævde, at Universitetet burde give denne Professur en ligesaa gunstig Stilling som den, det var Testators, og senere Regjeringens, Hensigt at tildele den, nemlig *jevnbrydig med de andre Professorater*. Dette Forhold var imidlertid blevet helt forrykket, efterat den Lønningsforbedring, som Universitetet havde ønsket at faae, var opnaaet ved et forøget Antal og en Forhøjelse af Huslejeportionerne. En delvis Forbedring af den Rostgaardske Professors Stilling paa en tilsvarende Maade, nemlig ved en Forhøjelse af hans Huslejeportion, vilde det have været Universitetet muligt at foretage tre Gange, ved nemlig at meddele Tilskud fra Tilvæxtkontoen i Overensstemmelse med Testamentets § 19, men herpaa havde man ikke været betænkt, og istedet derfor vare i Aarene 1864, 1873 og 1881 — sikkert uden at Professor Rostgardianus var bleven hørt — 500 Kroner (ialt 1500 Kroner), i aarlig Rente altsaa c. 60 Kroner, blevne lagte til Stipendiet for Regensalummer.

Det var ikke Meningen her at ville hævde denne Huslejeportion paa 361 Kr. 24 Øre som et rent personligt Tillæg til Lønnen for Professor Rostgardianus, til Exempel i Lighed med Kratzensteins Legat for *Professor physices*, hvorefter denne alene i sin Egenskab af saadan oppebar 465 Kr. som Tillæg til Lønnen⁴⁾. Men paa den anden Side maatte det ansees for lidet passende ligeoverfor Testators Gævmildhed, om man gjorde Professor Rostgardianus ringere stillet end de andre *historiske* Professorer, hvad der

¹⁾ Lindes Meddelelser 1857—63, S. 169—71.

²⁾ Univ. Aarb. f. 1871—76, S. 141.

³⁾ Univ. Aarb. f. 1882—83, S. 130.

⁴⁾ Lindes Meddelelser I. B. 1849—56, S. 309 f.

vilde føre til, at det blev til en Overgangspost for de yngre Professorer, som ved given Lejlighed maatte stræbe efter at slippe fra denne Post over i en af de bedre lønede historiske Professurer. Og sikkert var, at den Forudsætning, under hvilken Kvæstor affattede sin Erklæring af 17de Maj 1858 og Ministeriet dengang og senere bestemte Professor Rostgardianus' Stilling til Huslejeportionen, aldeles ikke længere var tilstede, og at man derved var kommen bort fra Principet i Reglementet af 13de November 1844, Art. 5 og 6, og Lov af 25de Marts 1871 § 3 om, at Professor Rostgardianus i Lønning og Oprykningret var ligestillet med de andre Professores ordinarii.

Med Hensyn til det *tredie* af de foran angivne Spørgsmaal var Sagen formentlig temmelig klar. Den, som valgtes til Regensprovst, eller som overtog et Tilsyn med Studenter, eller en Inspektion over Samlinger, hvormed en Bopæl var forbundet, modtog derved i Virkeligheden kun et Vederlag for ydet Tjeneste, og det havde ganske sikkert været fjærnt fra Testators Tanke, at Professor Rostgardianus skulde være udelukket fra at søge eller modtage en saadan Plads.

Ligesaa lidt Tvivl skulde det *fjerde* Punkt, Pensionsberegningen, synes at volde, og dog var netop her en formentlig ganske urigtig Betragtningssmaaade kommen frem. Ifølge den af Konsistorium udgivne Samling af Retsregler, I. B. § 50, blev ved Professorers Pensionsberegning at anse som *visse Indtægter*: Lærerlønnen, de 8 Huslejeportioner og den faste Rektorløn; som *uvisse Indtægter*: muligt Dyrtidstillæg, Friholiger (saavel Optionsboliger som egentlige Embedsboliger), det Rostgaardske Legats Huslejhjælp o. s. v. Nu syntes imidlertid en Huslejhjælp, hvis Størrelse var givet ved selve Overtagelsen af Embedet og som var oppebaaret under hele Tjenestetiden direkte som et Tillæg til Gagen, at være saa *vis* en Indtægt som nogen anden, og den syntes da ogsaa at falde helt *udenfor* Ordene i Pensionslov af 5te Januar 1851 § 4, Stk. 3: »Sportler, Gebyrer, Procenter, Skriverpenge og lignende lovhjemlede uvisse Indtægter... saa og saadanne Naturalydelser (fri Bolig, Embedsjord, Brændsel og Lys derunder indbefattede), der udtrykkeligt ere tillagte Vedkommende som Lønning eller Lønningsdel.« Da nu dernæst de 8 eller 12 Huslejeportioner bleve beregnede som visse Indtægter, uagtet Professorerne ikke nød dem fra Ansættelsen, men fra et senere uvist Tidspunkt, og da man endvidere netop havde anført, at den Rostgaardske Huslejhjælp skulde træde istedetfor og ækvivalere Huslejeportionerne, kunde der vel ikke være mindste Tvivl om, at den burde opfattes som en vis Indtægt og at Opstillingen i »Retsreglernes« § 50 var urigtig¹⁾. Hvad der havde foranlediget den i »Retsreglerne« givne Fremstilling var vistnok den Omstændighed, at Enkefru Allens Pension, der af Kvæsturen var beregnet saaledes, at Hus-

¹⁾ Til Oplysning om, hvor stor en Indflydelse den forskellige Beregningsmaaade af de tvende Arter Huslejeportioner havde, bemærkedes, at Professor Rostgardianus efter 10—20 Aars Tjeneste vilde for sin Huslejeportion erholde en Pension paa 120 Kroner, medens en anden Professor ordinarius, ansat fra samme Tidspunkt, og som havde opnaaet en Huslejeportion paa 1200 Kroner, deraf vilde have i Pension 600 Kroner.

lejeportionen var henført blandt de visse Indtægter, af Ministeriet var bleven nedsat med c. 15 Kroner, idet man gjorde gjældende, at Huslejeportionen burde henføres under Pensionslovens § 4 Nr. 3, saaledes at $\frac{1}{3}$ fradroges. Mod denne urigtige Opfattelse syntes der hverken at være protesteret fra Universitetets eller Fru Allens Side.

Til Slutning bemærkedes, at de her nævnte Spørgsmaal, der vare særligt foranledigede ved de nylig for Universitetet erhvervede Huslejeportioner, ikke vilde bortfalde, selv om det Udkast til en Lønningslov, der havde været forelagt Rigsdagen, skulde blive til Lov.

Fra det af Konsistorium nedsatte *Udvalg* (Professorerne, Dr. juris Goos og Dr. juris Matzen samt Professor Rostgardianus, Dr. juris J. Steenstrup) til at tage fornævnte Spørgsmaal under Overvejelse modtog Konsistorium under 6te December 1889 følgende Erklæring.

I Anledning af det første Spørgsmaal, om Professor Rostgardianus sammen med den ham særlig tillagte Huslejeportion kunde nyde andre Huslejeportioner eller besidde en Professorbolig, bemærkede Udvalget, at det fastholdt den med Indtægtens historiske Beskaffenhed og Formaal stemmende og derfor ogsaa fra først af i Praxis fulgte Opfattelse, at en saadan Samnydelse, som den omspurgte, ikke kunde finde Sted, men at Professor Rostgardianus, naar og saalænge han nød den ham som saadan tillagte Huslejeportion, ikke kunde deltage i Optionen af Huslejeportioner og Professorresidenser.

Med Hensyn til det andet Spørgsmaal, om Professor Rostgardianus, under Forudsætning af det anførte Svar paa det første Spørgsmaal, kunde give Afkald paa sin Huslejeportion og istedetfor den optere en af Universitetets Huslejeportioner eller en Professorbolig, bemærkede Udvalget, at Professor Rostgardianus Velschow vel havde renunceret paa en Huslejeportion, men kun fordi han allerede iforvejen havde opteret en saadan. Tilfældet talte altsaa vel for Rigtigheden af Udvalgets Besvarelse af det første Spørgsmaal, men derimod troede Udvalget ikke, en saadan Adgang til at optere havdes, naar Professor Rostgardianus alt iforvejen var kommen i Besiddelse af sin egen Huslejeportion. Grunden hertil var at søge i, at der ved Erhvervelsen af den særlige Huslejeportion for Professor Rostgardianus og dennes dermed følgende Udelukkelse fra Optionret var stiftet en Ret for alle Eftermændene til at optere uden Hensyn til ham, som Professor Rostgardianus ikke kunde betage dem ved sin Renunciation.

En ubestridelig Følge af de anførte Sætninger var det nu imidlertid, at Professor Rostgardianus i Henseende til sin Huslejeportion var bleven stillet uforholdsmæssig uheldig overfor de andre Professorer.

Som i Professor Steenstrups Skrivelse oplyst skulde Professor Rostgardianus ifølge Fundatsen være begunstiget med en Huslejeportion paa 400 Kroner, hvilket var et rundeligt og rigeligt Beløb paa en Tid, hvor de almindelige Huslejeportioner udgjorde fra 50 til højst 300 Kroner. Da senere Huslejeportionernes Antal fastsattes til 8 og deres Størrelse til 800 Kroner hver, kunde Forholdet endda nogenlunde balancere i Betragtning af, at den Rostgaardske Huslejeportion vel var mindre, men erhvervedes strax, medens Chansen for at kunne optere laa fjernere paa Grund af det

ringere Antal. Nu var imidlertid baade dette bleven forøget med 4, altsaa lige Halvdelen, og Størrelsen var ligeledes bleven forøget i samme Forhold fra 800 Kr. til 1200 Kr. Derved var Professor Rostgardianus bleven brøstholden, idet Nydelsen af hans mindre Huslejeportion ikke kunde veje op mod Udelukkelsen fra den nuværende forholdsvis hurtigere Udsigt til at nyde en af de ulige større Huslejeportioner. Udvalget skjønnede derfor ikke rettere, end at Billighed talte i høj Grad for at raade Bod herpaa, og foreslog derfor Konsistorium at indgaa til Ministeriet med Andragende om, at Huslejeportionen for Professor Rostgardianus forhøjedes med det samme Beløb som de almindelige Huslejeportioner, nemlig 400 Kroner, hvorved den endda ikke vilde naa op til at udgjøre $\frac{2}{3}$ af disses Beløb.

Forsaavidt denne Forhøjelse ikke kunde udredes af Legatet selv, foresloges derhos, at Resten søgtes bevilget paa Finansloven som Tilskud fra Universitetets Kasse og efterbetaltes Professor Rostgardianus fra samme Tidspunkt, fra hvilket Forhøjelse var kommen de andre Nydere af Huslejeportioner tilgode.

Det tredje Spørgsmaal, om Professor Rostgardianus kunde vælges til Regensprovst eller modtage anden Embedsbolig, f. Ex. som Inspektionshavende ved et lignende Studenterkollegium, som Inspektør ved et historisk Museum, besvarede Udvalget derhen, at Professor Rostgardianus i denne Henseende var stillet ligesom de Professorer, der have opteret en Huslejeportion. De kunde vælges til de omtalte Stillinger, men ophørte da at nyde Huslejeportionen. Den Del af den Rostgaardske Huslejeportion, som blev udredet af Legatet, blev da at oplægge saalænge for dette, medens det eventuelle Tilskud fra Universitetets Kasse i samme Tidsrum ikke kunde fordres udbetalt.

Om det fjerde og sidste Spørgsmaal henviste Udvalget til den af det affattede særlig Indstilling, som var sat i Forbindelse med Enkefru Allens Andragende (se Side 182).

Endelig tilføjede Udvalget, at den ene naturlige Ordning af Professor Rostgardianus' Forhold formentlig vilde være den, at han ikke blot i Henseende til Lønning, men ogsaa i Henseende til alle andre Emolumenter blev ligestillet med de øvrige Universitetsprofessorer, medens dog Benævnelsen bevarede Mindet om den Mand, som i sin Tid ydede Midlerne til Legatets Oprettelse. Men da denne Ordning først vilde kunne træffes ved Embedsledighed, indstillede Udvalget til Konsistorium at indgaa til Ministeriet med Forslag om, at Professoratet ved Embedsledighed ikke blev besat paany, forinden dette Spørgsmaal var blevet gjort til Gjenstand for nærmere Overvejelse og eventuel Omordning.

Ved Skrivelse af 20de December 1889 indsendte *Konsistorium* Sagen til Kirke- og Undervisningsministeriet, idet det sluttede sig til Udvalgets Indstilling.

Under 31te s. M. anmodede Kirke og Undervisningsministeriet Kvæstor om at meddele, hvorvidt det til den foreslaaede Forhøjelse af Professor Rostgardianus' Huslejeportion fornødne Beløb vilde kunde udredes af det Rostgaardske Legat.

Ved Skrivelse af 3die Februar 1890 indsendte *Kvæstor* til Ministeriet en af Kvæsturens Bogholder afgiven Erklæring, hvori bemærkedes Følgende.

Ved Testament af 18de Juni 1736 i Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 (trykt i Universitetets Retsregler II. B.) var Legatets Kapital sondret i forskellige Afdelinger, hver med sin særskilte Bestemmelse, saaledes at den Omstændighed, at der i et enkelt Aar ikke havde været Brug for den fulde Rente af den en enkelt Afdeling tillagte Kapital, bevirkede, at denne sidste dermed forøgedes. Disse Afdelinger vare følgende:

Til Lønning for Professor Rostgardianus var bestemt Renten af.....	44000 Kr.	» Ø.
Til Indkjøb af Bøger til Universitetsbibliotheket var henlagt Renten af.....	1800 —	» —
Til Universitetsbibliothekaren	200 —	» —
	<hr/>	
	46000 Kr.	» Ø.

Renten af denne Kapital, efter Fradrag af Administrationsgebyr til Universitetet, toges til Indtægt dels paa Universitetets Indtægtspost 5 (Renten af 44000 Kr. + 200 Kr.), dels paa Universitetets Udgiftspost 3 a (Renten af 1800 Kr.).

Til Huslejhjælp for Professor Rostgardianus var bestemt Renten af 8000 Kr. Ved Vakance i dette Professorat og Overførelse fra Fremvæxtkontoen (jfr. nedenfor) ifølge Konsistoriums Skrivelse af 20de December 1889 var Kapitalen voxet til.....	9822 —	52 —
Til Stipendier for Regensalumner var henlagt Renten af 1280 Kr., hvilken Kapital var opvoxet til	2808 —	39 —
Til Disputatser Renten af 1720 Kr., i Tiden voxet til	2020 —	» —
Til Professorernes Distributs Renten af 2210 Kr. + 2092 Kr. + 1000 Kr. =	5302 —	» —
Af Rentebeløbet vare dog 40 Kr. tillagte Eforus.		
Til Kapitalernes Fremvæxt Renten af 2000 Kr. nu	4300 —	» —

Tilsammen... 70252 Kr. 91 Ø.

Det saaes heraf, at der af Legatets Midler ikke kunde udredes mere til Huslejhjælp for Professor Rostgardianus end Renten af den ved Testament af 18de Juni 1736 i Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 dertil henlagte Kapital, der nu udgjorde 9822 Kr. 52 Ø., hvilken Rente udgjorde 380 Kr. 62 Ø. aarlig.

Med Hensyn til, at den Professor Rostgardianus af Legatet tillagte Huslejeportion af Konsistorium var angivet til 361 Kr. 24 Ø., men i Bogholderens Erklæring til 380 Kr. 62 Ø., henviste Kvæstor til den af Konsistorium under 20de December 1889 tagne Bestemmelse om Anvendelsen af Halvdelen af et opsparet Beløb af Legatets Fremvæxtkonto (se foran Side 172).

Af Ministeriet blev der derpaa ved 2den Behandling af Finanslovforslaget for Finansaaret 1890—91 i Folketinget stillet Forslag om en Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost 2 med 400 Kr. til Forhøjelse af den Professor Rostgardianus tillagte Huslejeportion ligesom der ved 2den Be-

handling af Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret 1889—90 blev stillet Forslag om et Beløb af 800 Kr. for Finansaarene 1888—89 og 1889—90. Begge Forslag bleve negtede af Folketinget.

— I en fra Enkefru Allen i November 1889 modtagen Skrivelse, gjorde hun opmærksom paa, at hendes Pension var bleven beregnet for lavt, idet den hendes afdøde Ægtefælle Professor Rostgardianus tilkommende Huslejeportion paa 361 Kr. 24 Øre kun var bleven taget i Betragtning som uvis Indtægt, hvorfor hun ansøgte om, at hun maatte faae efterbetalt det Beløb, som hun i den Anledning havde oppebaaret for lidt i Aarene siden hendes Mands Død den 27de December 1871, og fremtidig oppebære et tilsvarende større Beløb i Pension.

Konsistorium anbefalede, i Henhold til ovennævnte Udvalgs Indstilling, Andragendet, under Henvisning til, at Indtægten formentlig faldt ligefrem ind under Ordene i Lov 5te Januar 1851 § 4 Nr. 1: Erstatning for Embedet tillagte Naturalydelse, forsaavidt denne er fastsat til en bestemt Pengesum, og at Kvæsturens Bogholder derfor ogsaa i sin Tid havde beregnet Pensionen i Overensstemmelse med Huslejeportionens Egenskab som vis Indtægt. Naar Enkefru Allen ikke tidligere havde nedlagt Indsigelse mod den skete Pensionsansættelse, men denne først var fremkaldt ved en i anden Anledning stedfunden Overvejelse af Professor Rostgardianus' Retsstilling i det Hele, gik Konsistorium ud fra, at denne Forsømmelse i Kraft af Statsmagtens Opgave at væрге Enker og Forældreløse ikke burde komme Fru Allen til Skade, da det i et Tilfælde som det foreliggende var Administrationens Pligt at kjende Loven, hvorfor den Private maatte være berettiget til at gaa ud fra, at denne Opgjørelse var rigtig, og naar der altsaa i saa Henseende var sket en Fejl, burde Følgen deraf fornuftigvis ikke ramme den forurettede Private, som tvertimod havde et fuldgyldigt Krav paa at blive holdt skadesløs for det hende derved paaførte Tab.

For Sikkerheds Skyld tilføjedes, at naar det i Fremstillingen af Universitetets Retsregler § 50 sagdes, at den heromhandlede Huslejehjælp var en uvis Indtægt, var dette kun et Udtryk for den i Retsbrugen fulgte Opfattelse, men indeholdt ingenlunde en Godkjendelse af dennes Rigtighed.

Ved 2den Behandling af Finanslovsforslaget for Finansaaret 1890—91 blev der stillet Ændringsforslag om Forhøjelsen af Professorinde Allens Pension med 14 Kr. 60 Ø. aarlig og ved 2den Behandling af Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret 1889—90 om samme Pensions Forhøjelse for Tiden fra 1ste Januar 1872 til 31te Marts 1890 med ialt 266 Kr. 45 Ø. Begge Forslag bleve bevilgede af Folketinget.

g. Det Skeelske Legat.

Efterat Kammerherre, Greve Jørgen Scheel til Gl. Estrup den 3die September 1889 var afgaaet ved Døden, anerkjendte Konsistorium under 9de Oktober s. A. Oberstlieutenant Holger Frederik Skeel som berettiget til at overtage Patronatet for det Skeelske Legat ved Kjøbenhavns Universitet.

— Ifølge en af den daværende Eforus for Legatet, Professor Holten under

1ste December 1885 affattet Fortegnelse var efter den Stamtavle, som er meddelt i Kammerherre Vilhelm Samuel Skeels som Manuskript trykte Bog »Optegnelser om Familien Skeel«, i 1885 den Orden, hvori de Skeeler have Ret til at overtage Patronatet for Familiens Legater, følgende:

1. Kammerherre Vilhelm Samuel Skeel, født $\frac{6}{8}$ 1810, fra Raadt som Patron i 1885.
2. Greve Jørgen Scheel til Gammel Estrup, født $\frac{20}{8}$ 1827, Patron fra 1885 —89, død 1889.
3. Kaptajn Holger Frederik Skeel, født $\frac{9}{4}$ 1830, Patron fra 1889.
4. Greve Frederik Christian Rosenkrands Scheel til Rosenkrands, født $\frac{17}{11}$ 1833.
5. Sophus Frederik Erik Otto Skeel til Birkelse, født $\frac{29}{1}$ 1836.
6. Greve Preben Jørgen Scheel, født $\frac{24}{8}$ 1838.
7. Greve Christian Bille Scheel, født $\frac{4}{11}$ 1840.
8. Jørgen Erik Frederik Skeel, født $\frac{7}{10}$ 1842.
9. Frederik Carl Christian Skeel, født $\frac{21}{2}$ 1845.
10. Greve Christian Bille Scheel, født $\frac{9}{8}$ 1846.
11. Christen Scheel, Søn af Nr. 2, født $\frac{23}{3}$ 1853.
12. Jørgen Scheel, Søn af Nr. 2, født $\frac{29}{3}$ 1857.
13. Jørgen Erik Frederik Skeel, Søn af Nr. 5, født $\frac{4}{10}$ 1859.
14. Henrik Carl Axel Sigfred Scheel, Søn af Nr. 2, født $\frac{27}{1}$ 1862.
15. Christian Holger Frederik Skeel, Søn af Nr. 3, født $\frac{30}{10}$ 1862.
16. Otto Skeel, Søn af Nr. 5, født $\frac{1}{12}$ 1862.
17. Ludvig Ditlev Schaffalitzky de Muckadell Skeel, Søn af Nr. 5, født $\frac{8}{1}$ 1865.
18. Henrik Jørgen Scheel, Søn af Nr. 4, født $\frac{17}{1}$ 1866.
19. Frederik Vilhelm Scheel, Søn af Nr. 4, født $\frac{13}{7}$ 1867.
20. Otto Conrad Skeel, Søn af Nr. 3, født $\frac{29}{12}$ 1868.

3. Bevillinger eller Undtagelser fra de lov- eller fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne.

a. *Det Carstensenske og det Finckske Legat.*

Cand. med. & chir N. N. anholdt i et til Konsistorium indgivet Andragende om, at han, uagtet han i November Maaned 1889 paa Grund af Sygdom i Hjemmet havde maattet afbryde sit Ophold i Udlandet og vende hjem, maatte erholde udbetalt de for December Termin s. A. forfaldende Portioner af det Carstensenske og det Finckske Legat. Under 14de December s. A. meddelte Konsistorium ham, at han ved sin Tilbagevenden hertil havde ophørt at være berettiget til fremdeles at oppebære Stipendierne.

b. *Legater for Regensalummer.*

Efter Indstilling af Professor, Dr. theol. H. Scharling som Eforus for forskellige mindre Legater til Regensalummer bemyndigede Konsistorium

ham ved Skrivelse af 6te Juni 1890, i Overensstemmelse med tidligere Tradition og Praxis, til uden Samraad med Stipendiebestyrelsen eller det theologiske Fakultet at uddele de af ham som Eforus bestyrede Legater til Regensalumner, hvis aarlige Renter ikke oversteg 20 Kroner.

c. J. L. Smiths Legat.

Efter Indstilling fra Eforus bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 27de Maj 1890, at stud. mag. N. N. maatte vedblive at oppebære den ham tildelte Portion af det Smithske Legats Studenterstipendium, uagtet han som Deltager i geologiske Undersøgelsesrejser i Danmark i Sommeren 1890 maatte være længere Tid end tre Maaneder borte fra Kjøbenhavn, nemlig fra 1ste Juni til 1ste Oktober.

d. Dispensation for en Student fra Bestemmelsen i Reglement af 11te Februar 1848 § 3 Nr. 1 om Indfødsret.

I et af Stipendiebestyrelsen i Skrivelse af 17de August 1889 anbefalet Andragende anholdt Student N. N., der i Sommeren 1889 var bleven dimitteret fra Frederiksborg lærde Skole med første Karakter, om at maatte komme i Betragtning ved Bortgivelsen af Kommunitetsstipendiet, skjønt han manglede Indfødsret her i Landet. Andrageren oplyste, at begge hans Forældre vare fødte og havde havt Bopæl heri Landet, med Undtagelse af nogle Aar, hvori Faderen havde ejet en Gaard i Sverige; Andrageren var født i disse Aar, men i en Alder af 2½ Aar med Forældrene kommen til Danmark og fra den Tid opdraget dér. Andragende om Indfødsret havde for et Aar siden været indgivet, men var kommet for sent i den sidste Rigsdagssamling og var nu atter indgivet. Stipendiebestyrelsen bemærkede, at Ansøgeren vilde komme i Betragtning som privilegeret Ansøger, forsaavidt den i manglende Indfødsret liggende Hindring blev hævet, og anbefalede efter de foreliggende Omstændigheder paa det Bedste, at Ansøgningen blev bevilget, saaledes at den blev berettiget til at tildele Ansøgeren Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficet, forsaavidt Opnaelsen heraf efter de almindelige Regler vilde have fundet Sted.

I Skrivelse af 20de September 1889 bevilgede Ministeriet den ansøgte Dispensation.

4. De med Universitetet forbundne Kollegier.

a. Borchs Kollegium.

Efter Efori Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 21de Marts 1890, at Alumnus paa Kollegiet, cand. mag. N. N., maatte være borte fra Kollegiet i Maanederne Marts, April, Maj og Juni s. A., medens han aftjente sin Værnepligt.

b. *Elers' Kollegium.*

Da Enkegrevinde F. S. E. Knuth, født Løvenørn, der havde udøvet den i Fundatsen for Elers' Kollegium hjemlede, Familien Elers tilkommende Nominationsret, den 10de April 1889 afgik ved Døden, blev der, efter foregaaet Indkaldelse af dem, der maatte anse sig for berettigede til at udøve nævnte Nominationsret, af Konsistorium under 14de September s. A. tilskrevet Eforus, at Konsistorium indtil Videre anerkjendte Assessor i den kongelige Landover- samt Hof- og Stadsret Fr. Brinck-Seidelin som berettiget til at indtræde i Udøvelsen af den fornævnte Nominationsret, dog med det Forbehold, at Spørgsmaalet, om Kammerherre, forhenværende Ministerresident i Washington P. Løvenørn maatte være fortrinsberettiget, vilde blive optaget, hvis denne efter sin Hjemkomst fra Udlandet maatte gjøre Krav gjældende. Efterat Overretsassessor Brinck-Seidelin havde gjort opmærksom paa, at det i Fundatsen for Elers' Kollegium var fastsat, at kun de, »som her udi Kongens Riger og Lande bosatte ere« vare berettigede til at udøve Nominationsretten, og at han saaledes ved Udløbet af Indkaldelsesfristen havde været den Nærmestberettigede, anerkjendte Konsistorium ved Skrivelse af 15de November 1889 ham som berettiget til at udøve Nominationsretten uden fornævnte Forbehold.

— Efter Efori Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 18de Januar 1890, at Alumnus paa Elers' Kollegium, cand. theol. N. N., maatte beholde sin Plads paa Kollegiet, uagtet han var bleven udnævnt til Kateket ved Helligaandskirken her i Staden.

c. *Valkendorfs Kollegium.*

Efterat det i Anledning af Valkendorfs Kollegiums Jubilæumsfest var blevet bevilget, at der til Istandsættelsen af Plankeværket ud mod St. Pederstræde, maatte anvendes et Beløb af 590 Kr. af Kommunitetets Udgiftspost 10, extraordinære Udgifter, for Finansaaret 1888—89, jfr. Univ. Aarb. f. 1888—89 S. 762, fandt Kollegiets Eforus Anledning til at lade Bygningsinspektøren foretage et nærmere Eftersyn af Kollegiets Tilstand. Af de af denne foreslaaede Istandsættelsesarbejder udtalte Eforus, at han kun ansaae nogle for undgaaelig nødvendige, nemlig nogle Kloak- og Brolægningsarbejder, Opsætningen af et Plankeværk mod en Naboejendom og Indretningen af et nyt Pissoir; de dermed forbundne Udgifter vilde udgjøre 918 Kr. 95 Ø., som ønskedes bevilgede som et Tilskud til Kollegiet. De øvrige af Bygningsinspektøren foreslaaede Arbejder mente Eforus maatte kunne udsættes, ligesom han haabede, at han med Hensyn til dem i det Væsentlige vilde kunne hjælpe sig med Kollegiets sædvanlige Indtægter. I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 18de November 1889 bifaldt Kirke- og Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 5te Maj 1890, at der maatte anvendes 918 Kr. 95 Ø. til ovennævnte Arbejder, saaledes at Beløbet afholdtes af Kommunitetets Kasse under Udgiftspost 10, extraordinære Udgifter, for Finansaaret 1890 91.

5. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet.

Bestyrelsen for Kommunitets Stipendievæsen har meddelt forskellige lægevidenskabelige Studerende, der oppebar Kommunitetsstipendiet, Tilladelse til at oppebære dette i Tiden fra 19de Juli til 1ste Oktober 1889 og fra 19de Juli til 1ste Oktober 1890, i hvilken Tid de aftjente deres Værnepligt som Underlæger.

— Af Stipendiebestyrelsen blev der meddelt stud. med. N. N. Tilladelse til at holde Sommerferie til Slutningen af September 1889 paa Grund af Hjemrejse til Island.

— Stud. med. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at rejse til sit Hjem i Tiden fra 1ste December 1889 til 1ste Februar 1890 med Bibeholdelse af Kommunitetsstipendiet.

— Stud. polyt. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til efter bestaaet Ingeniørexamen (1ste Del) i Januar 1890 at rejse fra Byen indtil 14 Dage ind i Februar s. A.

— Stipendiebestyrelsen meddelte stud. theol. N. N. Fritagelse for at fremlægge Flidsattest med Hensyn til Forelæsninger i Efteraarshalvaaret 1889, da han havde været syg.

— Stud. mag. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at være borte fra Byen i Marts, April og Maj 1890 med Bibeholdelse af Kommunitetsstipendiet.

— Stud. theol. N. N. fik af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til i Sommeren 1890 at rejse til sit Hjem paa Island.

— Tilladelse blev af Stipendiebestyrelsen meddelt stud. jur. N. N. til at rejse til sit Hjem paa Island for 1 Aar, saaledes at han ved sin Tilbagevenden hertil erholdt Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet for den tilbageværende Tid, 2 Aar.

— Stud. theol. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at forlænge sin Sommerferie til Midten af September 1890.

— Stud. polyt. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til at forlænge sin Udeblivelse fra Regensen i Sommerferien 1890 til 1ste Oktober, da han i August—September skulde foretage Examensopmaaling.

— Et i Februar 1890 af nogle ældre theologiske Studerende indgivet Andragende om, at den dem som Kommunitetsalunner paahvilende Forpligtelse til at høre mindst 6 Timers ugentlige Forelæsninger, maatte blive begrænset til 3 Timer, saaledes at deres Deltagelse i de Skriveøvelser, der holdtes af theologiske Kandidater paa Borchs Kollegium, beregnedes dem tilgode som 3 Timer, blev af Stipendiebestyrelsen besvaret derhen, at Bestyrelsen ikke kunde tage andre Forelæsninger og Øvelser for gyldige end dem, som fandtes anførte paa Flidsattesterne og vare paategnede af Universitetslærerne, samt at der i Halvaaret holdtes Forelæsninger ogsaa for ældre Studerende i tilstrækkeligt Antal til, at deraf uden Vanskelighed kunde gjøres et Udvalg paa 6 Timer.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 19de September 1889 blev der, efter Indstilling fra Regensprovsten og Stipendiebestyrelsen, meddelt Tilladelse

til, at grønlandsk Alumnus N. N., der paa Grund af Nervøsitet ønskede at flytte fra Regensen, istedetfor Bolig paa sidstnævnte Sted maatte erholde den samme Huslejegdgtjørelse, som i visse Tilfælde blev tilstaaet andre Regensalumner istedetfor Bolig.

— Stipendiebestyrelsen vedtog i December 1889, at Udlaan fra Læsestuens Bogsamling begrænsedes til de paa Regensen boende Alumner samt at Undtagelser herfra med Hensyn til de privilegerede, udenfor Regensen boende Alumner overlodes til Viceinspektors Afgjørelse.

6. Istandsættelse af Oliemalerier i Regensens Læsestue.

I Skrivelse af 15de August 1889 stillede Regensprovsten Forslag om, at trende i Regensens Læsestue værende Oliemalerier, nemlig Christus som Barn i Templet med de Skriftlærde, af Koop, samt et gammelt Billede af Christian den Fjerde, der viser Kongen i en lidt yngre Alder end det bekjendte Portræt af Carl v. Mandern, istandsattes, hvortil vilde medgaa for det første Billede 15 Kr. og for det andet 45—60 Kr. Efterat Kvæstor ved Skrivelse af 26de November s. A., havde erklæret, at disse Udgifter vilde kunne udredes af Kommunitetets Udgiftspost 7 b. 2, Inventarium m. v., for Finansaaret 1889—90, bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 29de s. M. denne Ordning.

7. Forhøjelse af Understøttelser af Kommunitetets Midler til polytekniske Studerende.

Paa Finanslovforslaget for Finansaaret 1890—91 blev, efter Andragende fra Direktøren for den polytekniske Lærestanstalt, det paa Kommunitetets Udgiftspost 1 h. bevilgede Beløb 3000 Kr. »til Understøttelse for saadanne polytekniske Examinander, som med fortrinlig Flid og Dygtighed arbejde paa deres videnskabelige Uddannelse«, foreslaaet forhøjet fra 10 Portioner à 300 Kr. til 13 Portioner à 300 Kr. Det blev fremhævet, at det i de senere Aar, da Elevantallet ved Anstalten var steget stærkt, havde været nødvendigt af Hensyn til Portionernes Antal at afslaa Andragender om Adgang til dem fra Ansøgere, der baade ved Flid og Trang havde været værdige til at komme i Betragtning ved Bortgivelsen af Understøttelsen.

Af de anførte Grunde blev ligeledes paa Finanslovforslaget foreslaaet en Forhøjelse af Kommunitetets Udgiftspost 2 b. med 1000 Kr. »til fri Undervisning for uformuende Elever« paa Lærestanstalten, til hvilket Formaal der hidtil af Kontoen havde været anvendt 3000 Kr.

Begge Forslag bleve bevilgede af Rigsdagens Folketing og optagne paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for Finansaaret 1890—91.

8. Rentefrie Laan af Kommunitetets Midler til Studerende.

I Finansaaret 1889—90 have Følgende erholdt Laan: Stud. mag. M. 200 Kr., Stud. mag. L. 200 Kr., Cand. theol. D. 200 Kr. og Stud. jur.

M. 200 Kr. Udsættelse med Laans Tilbagebetaling har været tilstaaet: Stud. med. J.: Afdrag paa et Laan, Cand. theol. B.: 2 Gange à $\frac{1}{2}$ Aar, med et Laan paa 200 Kr. og Stud. jur. E.: $\frac{1}{2}$ Aar med et Laan paa 200 Kr.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Bestyrelse.

Til *Rektor* for Rektoratsaaret valgte den akademiske Lærerforsamling den 24de Oktober 1889 Professor, Dr. theol. *P. Madsen*, der tiltraadte Rektoratet den 19de November s. A.

— *Dekanerne* i dette Rektoratsaar have været: Professor, Dr. phil. *F. P. W. Buhl* i det theologiske Fakultet, Professor, Dr. jur. *H. Matzen* i det rets- og statsvidenskabelige, Professor, Dr. med. *A. S. N. Stadfeldt* i det lægevidenskabelige, Professor, Dr. phil. *V. L. P. Thomsen* i det filosofiske og Professor, Dr. phil. *C. F. Lütken* i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet. Efter Professor Dr. Buhls Afgang fungerede Prodekanus, Professor, Lic. theol. L. W. Schat Petersen Resten af Rektoratsaaret.

— Den 24de Oktober 1889 gjenvalgte den akademiske Lærerforsamling Professor, Dr. jur. *H. Matzen* til Medlem af Konsistorium for et Tidsrum af 5 Aar fra 13de November 1889 at regne.

— Konsistorium gjenvalgte den 9de Oktober 1889 Professor, Dr. jur. *A. H. F. C. Goos* som juridisk Medlem af Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen for et Tidsrum af 5 Aar fra 1ste November s. A. at regne.

II. Det akademiske Lærersamfund, de faste Censorer og de videnskabelige Anstalters Personalforhold.

I. Konkurrence om Besættelsen af et Professorat under det theologiske Fakultet.

Fra Professor, Dr. phil. Buhl modtog Konsistorium under 4de Januar 1890 Meddelelse om, at han havde taget imod et Tilbud fra det sachsiske Kultusministerium om at overtage det Professorat i Leipzig, der hidtil havde været beklædt af Professor theol. Delitzsch, samt at han havde tilskrevet Kirke- og Undervisningsministeriet om at blive entlediget fra sit hidtidige Embede som Professor i Theologi ved Universitetet. Ministeriet meddelte ved Skrivelse af 18de s. M. Konsistorium, at Professor Buhl under 16de s. M. var blevet entlediget fra Udgangen af September s. A., og udbad sig Erklæring om det ledige Professorats Besættelse.

I Skrivelse af 24de Februar udtalte det theologiske Fakultet, at det ikke saae sig istand til her i Landet eller i de skandinaviske Naboriger at paavise en Mand, der var i Besiddelse af en saa anerkjendt Dygtighed i det paagjældende Fag, at der kunde være Tale om uden nærmere Prøve at foreslaa Vedkommendes Ansættelse i det ledige Professorat, og derfor betragtede en Konkurrence som den rette Vej ved Embedets Besættelse.